

Lapsen itsemääräämisoikeus sukupuoleen

YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen 24 artiklan mukaan kaikilla lapsilla on oikeus nauttia parhaasta mahdollisesta terveydentilasta sekä sairauksien hoitamiseen ja kuntoutukseen tarkoitetuista palveluista. Sopimus takaa lapsille oikeuden fyysiseen koskemattomuuteen sekä oikeuden ilmaista mielipiteensä ja saada se huomioon otetuksi itseään koskevissa asioissa. Kaikkia lapsia on kohdeltava yhdenvertaisesti.

Lapset kasvavat sukupuolisuuteen ja alkavat ilmaista sukupuoltaan yksilöllisellä tavallaan jo hyvin varhaisessa vaiheessa. Sukupuoltaan moninaisesti ilmentävien lasten hyvinvoinnin tukemiseen liittyy juristien ja hoidollisten kysymysten lisäksi olennaisella tavalla se, miten lapsen yksilöllistä sukupuolen ilmaisua ja kokemusta tuetaan perheessä, varhaiskasvatuksessa, koulussa ja muissa arjen ympäristöissä. Lapsen kasvuun tukevat ja turvaavat käytännöt muotoutuvat eri toimijoiden laajassa yhteistyössä. Sukupuolen moninaisuuteen liittyvä teema on ajankohtainen sukupuolen vahvistamista koskevan lain, ns. translain, mahdollisen uudistamishankkeen johdosta. Uudistamisen yhteydessä on ratkaistava sukupuoliristiriitaa kokevien ja sukupuolinormeista selkeästi erottuvien lasten ja nuorten hyvinvointia, oikeuksia ja hoitoa koskevia kysymyksiä. Aihe liittyy myös lapsiasiavaltuutetun toukokuussa 2016 järjestettyyn pyöreän pöydän keskusteluun ”Intersukupuoliset lapset ja hoitokäytännöt”, johon liittyvä aineisto on luettavissa [www.lapsiasia.fi/aineistot/pyöreän pöydän keskustelut](http://www.lapsiasia.fi/aineistot/pyöreän_pöydän_keskustelut).

Lapsiasiavaltuutettu kutsuu jakelussa mainitut tahot keskustelemaan lasten itsemääräämisoikeudesta sukupuoleen ja antamaan näkökulmia lapsiasiavaltuutetun lakisääteiseen raportointiin lapsen oikeuksien toteutumisesta Suomessa.

Pyöreän pöydän keskustelu järjestetään Säätytalolla (Snellmaninkatu 9-11, 00170 Helsinki, Sali 23) **maanantaina 13.11.2017 klo 13-16.**

Ilmoittautumiset osoitteeseen lapsiasiavaltuutettu@oikeus.fi **30.10.2017 mennessä.** Jakelussa mainittuja organisaatioita pyydetään ilmoittamaan yksi edustaja kustakin kutsutusta organisaatiosta.

Parhain terveisin

Tuomas Kurttila
Lapsiasiavaltuutettu

Merike Helander
Lakimies, lapsiasiavaltuutetun toimisto

JAKELU

Osallistujat:

Oikeusministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö, tasa-arvokeskus
Ulkoministeriö
Tasa-arvovaltuutettu
Yhdenvertaisuusvaltuutettu
TANE
Ihmisoikeuskeskus
HUS, Sukupuoli-identiteetin tutkimuspoliklinikka, nuorisopsykiatria
OAJ
Lastentarhanopettajaliitto
Vanhempainliitto

Katriina Bildjuschkin ,THL, kouluterveydenhuolto ja kouluterveyskysely
Ritva Halila, Sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvosto ETENE
Riitakerttu Kaltiala-Heino, TAYS
Jorma Kauppinen, Opetushallitus
Tiina Laine, HUS, Nuorten endokrinologia
Tommi Pesonen, Poikien talo
Päivi Petrelius, Terveiden ja hyvinvoinninlaitos THL

Alustajat:

Riikka Aapalahti , puheenjohtaja, Translasten ja –nuorten perheet ry
Panda Eriksson, puheenjohtaja, Trasek ry
Merike Helander, lakimies, lapsiasiavaltuutetun toimisto
Maarit Huuska, johtava sosiaalityöntekijä, Transtukipiste
Merituuli Mähkä, erityisasiantuntija, sosiaali- ja terveysministeriö
Mika Venhola, kirurgian ja lastenkirurgian erikoislääkäri, OYS

Muut:

HLBTI ja lapset -työryhmä

ALUSTAVA OHJELMA

Pyöreän pöydän keskustelu Lapsen itsemääräämisoikeus sukupuoleen

Maanantai 13.11.2017 klo 13.00–16.00, Säätytalo, Helsinki

OHJELMA

klo 13.00 Tilaisuuden avaus, lapsiasiavaltuutettu Tuomas Kurttila

Alustukset (á 10 min)

- klo Sukupuliristiriitaa kokevien lasten tarpeet ja huolet
Maarit Huuska, johtava sosiaalityöntekijä, Transtukipiste
- klo Lapsen itsemääräämisoikeus terveydenhuollossa
Merike Helander, lakimies, lapsiasiavaltuutetun toimisto
- klo Lapsen itsemääräämisoikeuden huomioiminen sukupuolen korjaushoidoissa
Mika Venhola, kirurgian ja lastenkirurgian erikoislääkäri, OYS

Kommenttipuheenvuorot (á 5 min)

- klo Translasten kokemuksia
Riitta Aapalahti, puheenjohtaja, Translasten ja –nuorten perheet ry
- klo Transnuorten kokemuksia laista ja palvelujärjestelmästä
Panda Eriksson, puheenjohtaja, Trasek ry
- klo Alaikäiset Norjan sukupuolen korjausta koskevassa lainsäädännössä
Merituuli Mähkä, erityisasiantuntija, STM

Keskustelu, sisältäen kommenttipuheenvuorot á 2min (kaikki osallistujat)

klo 15.50 Tilaisuuden yhteenvedo, lapsiasiavaltuutettu Tuomas Kurttila